จดหมายข่าวสถาบันวิจัย

ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท

Institute of Language and Culture for Rural Development
Mahidol University

ปีที่ ๒๙ ฉบับที่ ๔ : ตุลาคม — ธันวาคม ๒๕๕๑

Vol. 29 No. 4 : October – December 2008

ສະບາຍດີ ປີໃຫມ່

สวัสดีปีใหม่

Chúc Mừng Năm Mới สุขสันต์ วันขึ้นปีใหม่

新年快乐！ Happy New Year

あけましておめでとうございます

नये वर्ष की बधाइ

บันทึกต่างแดน

SECOND INTERNATIONAL CONFERENCE

Translating Voices, Translating Regions Theory and Practice in the Translation of Regionalised Voices

14-15 September 2007, Durham, UK

กฤตยา อกนิษฐ์[*]

ในปีการศึกษาที่แล้ว ผู้เขียนได้มีโอกาสเดินทางไปนำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการด้านการแปล ณ ประเทศสหราชอาณาจักร โดยได้รับทุนอุดหนุนการพัฒนาคณาจารย์บัณฑิตศึกษาไปเสนอผลงานทางวิชาการ ณ ต่างประเทศ จากบัณฑิตวิทยาลัย การประชุมครั้งนี้ จัดขึ้นที่ Durham University โดยมี Parallel Speakers เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในวงการแปล อาทิเช่น Yves Gambier, Jorge Diaz-Cintas, Delia Chiaro และ Arturo Tosi และมีผู้นำเสนอผลงานจำนวนกว่า 50 เรื่อง ตามหัวข้อต่างๆ ดังนี้

- *Dubbing, censorship, and ideological strategies*
- *Dramatic decisions for dramatic translations?*
- *The Galician Experience*
- *Voice-over and hybrid techniques*
- *Drama Translation*
- *From South to Slang*
- *Poetic translations or poetic licenses?*
- *Uneasy choices for complex adaptations*
- *The specific issues of Arabic translation*
- *Subtitling and its Strategies*
- *Issues of Spanglish*
- *Literary systems and translators' ideologies*
- *Dubbing as a target-oriented activity*
- *Sociolinguistic approaches and local impact*
- *Localize, standardize, and globalize?*
- *Targeting Children and Needs*
- *New techniques and long-standing problems*
- *Theoretical limitations of the past and present constraints*

ผู้เขียนระหว่างนำเสนอผลงานเรื่อง Subtitling Culturally-specific Meaning in Thai

ผู้เขียนได้นำเสนอผลงานชื่อ Subtitling Culturally-specific Meaning in Thai Films ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง A Study of Cultural Problems and Solutions in Subtitling from Thai into English ซึ่งได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประเภททุนส่งเสริมนักวิจัยรุ่นใหม่จากมหาวิทยาลัยมหิดล โดยมีประธานของ Parallel Session คือ Professor Yves Gambier

มิตรภาพในต่างแดน...เพื่อนใหม่ทั้งสอง เป็นนักศึกษาปริญญาเอกด้านการแปลที่มาร่วมนำเสนอผลงาน

[*] อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล

(Head of the Centre for Translation and Interpreting ที่ University of Turku ประเทศฟินแลนด์) ซึ่งท่านได้กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้

Durham Cathedral ในวันฟ้าหม่นและสายลมแรงแห่งฤดูใบไม้ร่วง

โดยส่วนใหญ่แล้วผู้เข้าร่วมประชุมจะเป็นคณาจารย์และนักศึกษาระดับปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัยในทวีปยุโรป มีผู้เขียนเพียงคนเดียวที่ ‘หลง’ มาจากมหาวิทยาลัยในทวีปเอเชีย แต่ก็โชคดีที่ได้พบเพื่อนใหม่เป็นนักศึกษาปริญญาเอกชาวจีน กำลังศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัย Warwick และมานำเสนอผลงานเรื่อง ‘Subtitling Strategies from Regional Languages: A Case Study of Wan Ren’s Films’ แถมยังอยู่ใน Parallel Session เดียวกันอีกด้วย จึงถือเป็นโอกาสอันดีที่ได้แลกเปลี่ยนทัศนะในเรื่องการแปล โดยเฉพาะการแปลบทภาพยนตร์ประเภทคำบรรยาย (Subtitling) กันอย่างสนุกสนาน

จากประสบการณ์ที่ได้เข้าร่วมประชุมในครั้งนี้ ทำให้ผู้เขียนมีความรู้สึกย้อนอดีตเหมือนกลับมาเป็นนักเรียนใหม่อีกครั้ง ก่อนการประชุม 2 วัน ผู้เขียนได้เดินทางเข้าที่พักที่ทางการประชุมจัดไว้ให้ คือ St Aidan’s College ซึ่งเป็นวิทยาลัยหนึ่งใน Durham University มหาวิทยาลัยนี้ก่อตั้งมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1832 นับว่าเป็นมหาวิทยาลัยที่เก่าแก่เป็นอันดับที่สาม รองจาก Oxford และ Cambridge ในช่วงกลางเดือนกันยายน ถึงแม้จะพ้นฤดูร้อนมาได้ไม่นาน แต่ที่เมือง Durham ซึ่งตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของเกาะอังกฤษนั้น บรรยากาศช่างเหมือนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ไม่มีผิด แถมยังมีสายลมแรงที่ทำให้ทั้งสดชื่นและหนาวสั่นได้ในเวลาเดียวกันอีกด้วย

ที่พักนี้ จะมีอาหารให้รับประทานทั้ง 3 มื้อ โดยในห้องอาหาร เมื่อนั่งที่เรียบร้อยแล้ว จะมีพนักงานมาเสิร์ฟอาหารให้เราถึงโต๊ะ เขาจะมาแจ้งว่าวันนี้มีรายการอะไรให้เลือกบ้าง เราต้องการรับประทานอะไร ก็บอกเขาไป รู้สึกเหมือนเป็นนักเรียนประเภท ‘คุณหนู’ กลายๆ นอกจากการบริการเรื่องห้องอาหารแล้ว ที่นี่ก็มีห้อง Laundry ที่แสนอบอุ่น (เพราะหนีมานั่งหลบลมหนาวได้) บริการ Internet มีบริการให้เช่า hair dryer ฯลฯ แต่เสียอย่างเดียวว่า St Aidan’s College แห่งนี้ อยู่ห่างจากสถานที่จัดประชุมมากพอสมควรทีเดียว เรียกว่าต้องเดินตัดเนินเขาลงมาเป็นระยะทางกว่า 1 กิโลเมตรทีเดียว เพราะฉะนั้น ในช่วงมื้อกลางวัน (13.15-15.00 น.) ซึ่งผู้เข้าประชุมต้องกลับมารับประทานอาหารกลางวันที่ St Aidan’s College ผู้เขียน (และผู้เข้าประชุมบางส่วน) จึงขอสงวนกำลังกายและเลือกข้ามถนนไปลองชิมอาหารที่ผับ New Inn ซึ่งตั้งอยู่ตรงข้ามสถานที่จัดประชุมแทน และก็ได้พบว่าที่นี่มีเชฟใจดีคอยให้บริการลูกค้าต่างถิ่นด้วยอัธยาศัยไมตรีที่แสนประทับใจ

ถึงแม้จะมีโอกาสได้มาเยือนเมือง Durham เพียงไม่กี่วัน ได้ไปเยี่ยมชม Durham Cathedral และ Durham Castle เพียงไม่กี่ชั่วโมง ได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับทั้งนักวิชาการและ ‘คนคอเดียวกัน’ เพียงไม่กี่นาที แต่ทุกสิ่งทุกอย่างก็ล้วนเป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่าเกินกว่าเวลาจะวัดได้จริงๆ

Durham Castle ที่เป็นทั้งหอพักนักศึกษา พิพิธภัณฑ์ และสถานที่รับจัดเลี้ยงในโอกาสต่างๆ

ผับ (เพื่อชีวิตของ...ผู้เขียน) ชื่อ New Inn อยู่ตรงข้ามหอสมุดของมหาวิทยาลัย มีเชฟใจดีที่ช่วยให้หายหิวโหยในความเหน็บหนาว

ภาพเป็นข่าว

9-10 ตุลาคม 2551

สถาบันฯ จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “ทฤษฎีและการปฏิบัติการวิจัยเชิงประจักษ์ด้านการแปลและการล่าม” โดย Associate Professor Dr. Eddie Ronowicz ผู้อำนวยการ Centre for Translation and Interpreting Research Macquarie University, Australia ห้อง 314 อาคารภาษาและวัฒนธรรมสยามบรมราชกุมารี

15 ตุลาคม 2551

สถาบันฯ จัดกิจกรรมปัจฉิมนิเทศนักศึกษา ณ ห้องประชุม 515

28-29 ตุลาคม 2551

สถาบันฯ ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จัดประชุมวิชาการ โดยชุมชนมีส่วนร่วม เรื่อง “มหกรรมฟื้นฟูภาษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น” ณ ห้องประชุมอเนกประสงค์

10 พฤศจิกายน 2551

สถาบันฯ ร่วมกับศูนย์ฮากกาศึกษากรุงเทพฯ จัดเสวนาวิชาการพิเศษ เรื่อง “แต้จิ๋ว ฮากกา ไหหนำ ฮกเกี้ยน: ศึกษาคนผ่านจีนในสยาม” ณ ห้องประชุม 515 ชั้น 5

30 ตุลาคม–1 พฤศจิกายน 2551

คณะอนุกรรมการสวัสดิการสถาบันฯ นำบุคลากรสถาบันฯ ไปทัศนศึกษา ณ จังหวัดปราจีนบุรี

17 พฤศจิกายน 2551

สถาบันฯ จัดเสวนาเรื่อง “การเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการไม่ยากอย่างที่คิด” โดย ศาสตราจารย์ ดร.สมทรง บุรุษพัฒน์ มาให้ประสบการณ์การเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ ณ ห้องณัฐ ภมรประวัติ

19 พฤศจิกายน 2551

ร้อง รำ ทำเพลงที่เรือนไทย ครั้งที่ 52 จัดการแสดงละครนอก เรื่อง “แก้วหน้าม้า” ตอน ถวายลูก โดยนักแสดงจาก สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ณ อาคารเรือนไทย

25 พฤศจิกายน 2551

สถาบันฯ จัดบรรยายเรื่อง “การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ” โดย รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจา ยอดดำเนิน แอตติกจ์ ณ ห้องสันทนาการ 1-2

29-30 พฤศจิกายน 2551

สถาบันฯ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการในหัวข้อ “แปลไทยเป็นเทศ” ณ ห้องประชุมบริหาร 1

1 ธันวาคม 2551

บุคลากรสถาบันฯ เข้าร่วมพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณเพื่อเป็นข้าราชการที่ดีและพลังของแผ่นดิน ณ ห้องบรรยาย ศ.นพ. ชัชวาล โอสถานนท์ สำนักงานอธิการบดี

5 ธันวาคม 2551

บุคลากรสถาบันฯ เข้าร่วม พิธีวางพานพุ่ม พร้อมจุดเทียนชัยถวายพระพรชัยมงคล ณ บริเวณลานพระราชบิดา สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

8-9 ธันวาคม 2551

คณะกรรมการเยี่ยมสำรวจ ตามระบบคุณภาพ มหาวิทยาลัยมหิดล ระยะที่ 3 ประจำปี 2551

16 ธันวาคม 2551

บุคลากรสถาบันฯ ร่วมพิธีเปิดงาน “**วันกีฬาและสร้างเสริมสุขภาพและการแข่งขันกีฬาบุคลากรมหาวิทยาลัย**” ณ สนามกีฬา สนามฟุตบอล 1 ศาลายา

26 ธันวาคม 2551

บุคลากรสถาบันฯ ร่วมทำบุญและออกร้านในงาน “**วันปีใหม่**” ณ ลานศิลาจารึก อาคารภาษาและวัฒนธรรม สยามบรมราชกุมารี

“มหกรรมฟื้นฟูภาษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น”

*ดร. มยุรี ถาวรพัฒน์**

ถึงแม้ว่าเวลาจะผ่านเลยไปเกือบ 2 เดือนแล้ว แต่บรรยากาศของผู้คนที่แต่งกายด้วยเสื้อผ้าอาภรณ์หลากสีหลายแบบ ส่งสำเนียงเสียงนานาภาษาที่แสดงอัตลักษณ์ของตน การรวมของกลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้ยังติดตาตรึงใจผู้เขียนอยู่มิรู้คลาย

เมื่อศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล ได้กำหนดให้วันที่ 28-29 ตุลาคม 2551 เป็นวันประชุมวิชาการโดยชุมชนมีส่วนร่วม เรื่อง “มหกรรมฟื้นฟูภาษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น” และประชุมเชิงปฏิบัติการฟื้นฟูภาษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งมีวัตถุประสงค์ประการแรก เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ จากการดำเนินงานฟื้นฟูภาษาในแง่มุมต่างๆ ทั้งฝ่ายชุมชนเจ้าของภาษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นักวิชาการ และผู้ทำหน้าที่สนับสนุนการวิจัยด้านการพัฒนาท้องถิ่น ประการที่สอง เพื่อสร้างการเรียนรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางด้านภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทยโดยผ่านการจัดนิทรรศการและการแสดงโดยผู้เข้าร่วมประชุมด้วยกันเอง ประการที่สาม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมเห็นแนวทางในการบูรณาการความรู้ด้านวิชาการ และการพัฒนาท้องถิ่นสู่การแก้ปัญหาภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤตโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญในแขนงความรู้ที่เกี่ยวข้องกับภาษาศาสตร์และการพัฒนามาให้ความรู้แก่ผู้เข้าร่วมประชุม ประการที่สี่ เพื่อเฉลิมฉลองปีภาษาสากลแห่งสหประชาชาติ (International Year of Languages) และประการสุดท้าย เพื่อเป็นการเปิดพื้นที่ให้กับนักวิจัยกลุ่มชาติพันธุ์ได้ฝึกพูดในที่ประชุมและที่สาธารณะ เพื่อเป็นการพัฒนาความสามารถของตนเอง และถ่ายทอดผลงานที่ได้ทำมาให้แก่คนกลุ่มอื่นๆ ได้ทราบ

ก่อนถึงวันประชุมกลุ่มชาติพันธุ์จากแดนไกล อาทิ กลุ่มละเวือะ บ้านป่าแป๋ จ.แม่ฮ่องสอน กลุ่มอีมปี กลุ่มม้ง กลุ่มมลาบรี จ.แพร่ กลุ่มโซ่ (ทะวึง) จ.สกลนคร กลุ่มเขมรถิ่นไทย จาก จ.สุรินทร์ พี่น้องกลุ่มมลายูถิ่น จากสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้เริ่มทยอยกันมาที่สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท ส่วนกลุ่มที่อยู่ใกล้ๆ ก็เดินทางมาสมทบ เช่น กลุ่มก๋อง จ.สุพรรณบุรี กลุ่มญัฮกุร จ.ชัยภูมิ กลุ่มมอญ จ.ราชบุรี กลุ่มชอง และกะชอง จ.จันทบุรี กลุ่มคนเหล่านี้มิได้มาแต่ตัว กลับพกพาผลงานวิจัยและสิ่งประดิษฐ์ที่ผลิตโดยฝีมือของพวกเขาเอง มาจัดแสดงนิทรรศการ อาทิ แผ่นภาพตัวอักษร หนังสือเล่มเล็ก หนังสือเล่มยักษ์ หลักสูตรท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์พื้นบ้านต่างๆ เช่น ย่าม หมวก เสื่อใบเตย เสื้อผ้าอาภรณ์ เป็นต้น

นอกจากผู้เข้าร่วมประชุมที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นนักวิจัยเพื่อท้องถิ่นประเด็นภาษาในภาวะวิกฤตดังกล่าวแล้ว ยังมีกลุ่มไทดำ จ.เลย และ จ.นครปฐม กลุ่มบรู จ.อุบลราชธานี กลุ่มบิซู จ.เชียงราย กลุ่มจีนยูนนาน จ.เชียงใหม่ รวมทั้งนักวิชาการจากสถาบันการศึกษาอีกหลายแห่งที่มาเพิ่มสีสันให้กับการประชุมในครั้งนี้อีกด้วย

เมื่อวันประชุมมาถึง วิทยากรน้อยใหญ่ ผู้สนับสนุนการประชุมทุกฝ่าย ผู้รับผิดชอบการประชุม และผู้เข้าร่วมการประชุมมีโอกาสได้พบปะกัน ได้แลกเปลี่ยนความรู้ และมุมมองต่างๆ ท่ามกลางแสง สี เสียงของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ การประชุม เริ่มต้นด้วยห้วงเวลาแห่งพิธีการ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท กล่าวรายงาน ตามด้วยการกล่าวเปิดการประชุมของท่านรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล ต่อมาเป็นปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “การฟื้นฟูภาษา การวิจัยเพื่อท้องถิ่น และการพัฒนาประเทศบนฐานการวิจัย” โดย ศ.ดร.ปิยะวัติ บุญ-หลง ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย หลังจากนั้นเป็นการอภิปรายเชิงวิชาการช่วงแรกเรื่อง “การพัฒนาและฟื้นฟูภาษาในบริบทงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น” โดยนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่ ศ.ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์ ประธานศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต รศ.ดร.อาวรณ์ โอภาสพัฒนกิจ ผู้ประสานงาน สกว. ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น นายศตวรรษ สถิตย์เพียรศิริ ผู้อำนวยการสำนักกิจการชาติพันธุ์ การอภิปรายช่วงที่ 2 เรื่อง “ภาษาและการศึกษากับชุมชนเพื่อพัฒนาท้องถิ่น” ผู้ร่วมอภิปราย 4 ท่าน เป็นตัวแทนจาก ชุมชนเจ้าของภาษา 1 ท่าน ตัวแทนผู้อำนวยการโรงเรียนในชุมชนที่มีการจัดการเรียนการสอนภาษาท้องถิ่น 2 ท่าน และตัวแทนผู้ประสานงาน สกว. 1 ท่าน หลังจากนั้นตลอดระยะเวลาที่เหลือของการประชุม จะเป็นการนำเสนอผลกรณีศึกษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ การระดมความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ ชุมชนเจ้าของภาษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คนหนุนวิจัยเพื่อท้องถิ่น และนักวิชาการ ตลอดจนการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์

---

* นักวิจัยประจำสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล

การนำเสนอกรณีศึกษา ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เพื่อบอกเล่าการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จำนวน 12 กลุ่มได้แก่ (1) กลุ่มละเวือะ จ.แม่ฮ่องสอน เรื่อง “เหลียวหลังแลหน้าภาษาละเวือะ บ้านป่าแป๋” (2) กลุ่มมอญ จ.ราชบุรี เรื่อง “ร่วมสร้างสรรค์ภูมิปัญญาพัฒนาเยาวชนมอญ” (3) กลุ่มญัฮกุร จ.ชัยภูมิ เรื่อง “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กพิเศษผ่านภาษาแม่ (ญัฮกุร)” (4) กลุ่มม้ง จ.แพร่ เรื่อง “สืบทอดเรื่องราวความเป็นม้ง (ด้วยตัวอักษรไทย)” (5) กลุ่มเขมรถิ่นไทย จ.สุรินทร์ เรื่อง “สัมผัสรักสู่งานวิจัยภาษาเขมรถิ่นไทยบ้านโพธิ์กอง” (6) กลุ่มมลายูปาตานีในสามจังหวัดชายแดนใต้ เรื่อง “การพัฒนาภาษาในจังหวัดชายแดนใต้” (7) กลุ่มมลาบรี จ.แพร่ เรื่อง “เกิดอะไรขึ้นเมื่อคนตองเหลืองทำวิจัย” (8) กลุ่มโซ่ (ทะวึง) จ.สกลนคร เรื่อง “จากวันนั้นถึงวันนี้ของโซ่ (ทะวึง)” (9) กลุ่มอีมปี จ.แพร่ เรื่อง “สืบชะตาภาษาอีมปี พลิกฟื้นวัฒนธรรมโลโลโบราณ” (10) กลุ่มก๋อง จ.สุพรรณบุรี เรื่อง “การฟื้นคืนภาษาก๋องผ่านวิถีชีวิต” (11) กลุ่มชอง จ.จันทบุรี เรื่อง “ชองเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้” และ (12) กลุ่มกะชอง จ.ตราด เรื่อง “ความพยายามเฮือกสุดท้าย ในการพลิกฟื้นภาษากะชอง” ซึ่งทั้ง 12 กลุ่มนี้ได้ทำงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นทั้งสิ้น และมีบางกลุ่มได้นำหลักสูตรภาษาท้องถิ่นเข้าสู่โรงเรียนแล้ว

กิจกรรมระดมความคิดเห็นรายกลุ่ม 4 กลุ่ม ได้แก่ ชุมชนเจ้าของภาษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คนหนุนวิจัยเพื่อท้องถิ่น และนักวิชาการ เพื่อถกประเด็นปัญหาและเสนอแนะทางออกในการแก้ปัญหาดังกล่าว โดยมุ่งหวังให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการและระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์กับหน่วยงานราชการในพื้นที่ เพื่อขยายงานต่อไป หรือแม้กระทั่งเกิดเครือข่ายระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์เอง

การแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง 12 กลุ่ม บ้างก็แสดงบนเวทีเล็กเวลาย่ำค่ำ ณ ลานศิลา เพื่อสร้างความเพลิดเพลินให้กับผู้เข้าร่วมประชุมระหว่างรับประทานอาหารเย็น บ้างก็แสดงบนเวทีใหญ่ในห้องประชุมก่อนนำเสนอผลงาน การแสดงเหล่านี้เป็นการแสดงออกถึงซึ่งเอกลักษณ์ประเพณี หรือวัฒนธรรมที่เป็นตัวตนของแต่ละกลุ่ม รวมทั้งเป็นการให้โอกาสแก่กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ กล้าแสดงออกในเอกลักษณ์ของตัวเอง เพื่อถ่ายทอดให้ลูกหลานสืบไป เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ รายชื่อการแสดงมีดังต่อไปนี้ (1) กลุ่มญัฮกุร อ.เทพสถิต จ.ชัยภูมิ ***“ปะเรเร่”*** (2) โซ่ (ทะวึง) อ.ส่องดาว จ.สกลนคร ***“เพลง ดนตรี โซ่ (ทะวึง)”*** (3) กลุ่มก๋อง อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี ***“ฟ้อนวิถีคนก๋อง”*** (4) กลุ่มกะชอง อ.บ่อไร่ จ.ตราด ***“วิถีชีวิตชาวกะชอง”*** (5) กลุ่มมลาบรี อ.ร้องกวาง จ.แพร่ ***การแสดงเป่าแคนของชาวมลาบรี “ร้องไป บ่นไป”*** (6) กลุ่มอีมปี อ.เมือง จ.แพร่ ***“ขับขานตำนานอีมปี”*** (7) กลุ่มเขมรถิ่นไทย อ.ปราสาท จ.สุรินทร์ ***“กันตรึม”*** (8) กลุ่มม้ง อ.ร้องกวาง จ.แพร่ ***“รวมวัฒนธรรมม้ง”*** (9) กลุ่มชอง อ.เขาคิชฌกูฏ จ.จันทบุรี ***“หงส์อ่อน”*** (10) กลุ่มมอญ อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี ***“เล่นผีกระด้ง”*** (11) กลุ่มละเวือะ จ.แม่ฮ่องสอน ***“เลอซอมแล”*** (12) กลุ่มมลายูถิ่นปาตานี ***“ปากาแย: เอกลักษณ์แพรพรรณมลายูไทยมุสลิม”***

ที่กล่าวมาทั้งหมดคงพอจะให้ผู้อ่านได้สัมผัสกับการประชุมวิชาการโดยชุมชนมีส่วนร่วม เรื่อง “มหกรรมฟื้นฟูภาษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น” และประชุมเชิงปฏิบัติการฟื้นฟูภาษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ไม่มากก็น้อย ก่อนจะจากไปผู้เขียนอยากจะกล่าวถึงผลที่ได้รับจากการประชุมนี้สักเล็กน้อย คือว่า การประชุมครั้งนี้ได้รับความร่วมมืออย่างดีจากกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่มาเสนองาน และกลุ่มที่มาสังเกตการณ์ ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ มีความตื่นตัว และให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาของตนเองมากขึ้น เพราะได้เห็นผู้ที่มีอุดมการณ์เดียวกันมาประชุมและถ่ายทอดประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ทั้งยังได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิด สร้างเครือข่ายร่วมกัน กลุ่มที่ทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นมานานแล้วก็ยังคงต่อยอดขยายงานวิจัยต่อไป กลุ่มที่เพิ่งเริ่มงานวิจัยก็มีกำลังใจมากขึ้น ทั้งๆ ที่รู้ว่าภาษาอยู่ในภาวะวิกฤตก็ตาม อย่างเช่น กลุ่มกะชอง จ.ตราด เป็นต้น ฝ่ายคนหนุนวิจัย ซึ่งได้แก่แหล่งทุนที่ให้การสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ก็ได้พบปะ พูดคุยกับเจ้าของภาษา ทำให้รู้จักคุ้นเคยกันมากขึ้น นักวิชาการได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดจนเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันในระยะต่อไป ผลจากการแสดงความคิดเห็นกลุ่มย่อย สามารถนำมาเป็นสิ่งสะท้อนงานที่กำลังทำอยู่หรือใช้ปรับปรุงงานต่อไป การประชุมครั้งนี้จะเป็นจุดเริ่มต้นให้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ขยายต่อไปยังหน่วยงานต่างๆ ในอนาคต และงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจะช่วยพัฒนาคน สร้างคนให้มีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การความมั่นคงและยั่งยืนในชุมชนที่ไม่ใช่สังคมเมืองได้ต่อไป

เอาล่ะ! ไม่มีงานเลี้ยงใดที่ไม่มีวันสิ้นสุด ฉันใดก็ฉันนั้น การประชุมวิชาการโดยชุมชนมีส่วนร่วม เรื่อง “มหกรรมฟื้นฟูภาษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น” และการประชุมเชิงปฏิบัติการฟื้นฟูภาษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ก็ได้สิ้นสุดลงไปแล้วด้วยความร่วมมือและการสนับสนุนอย่างดียิ่งของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

การเสวนาวิชาการพิเศษ เรื่อง

แต้จิ๋ว ฮากกา ไหหนำ ฮกเกี้ยน: ศึกษาคนผ่านจีนถิ่นในสยาม

ดร. ศิริเพ็ญ อึ้งสิทธิพูนพร *

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล ได้จัดการเสวนาวิชาการพิเศษเรื่อง “แต้จิ๋ว ฮากกา ไหหนำ ฮกเกี้ยน: ศึกษาคนผ่านจีนถิ่นในสยาม” ขึ้นเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2551 ซึ่งมีรายละเอียดการจัดประชุมในช่วงเช้า เริ่มต้นโดย คุณนพดล ชวาลกร ซึ่งมีเชื้อสาย ฮากกา เสวนาในหัวข้อเรื่อง “ฮากกา อาคันตุกะจากเทือกเขาสูง ผู้เชิดชูการเรียน เป็นสรณะแห่งชาติพันธุ์” วิทยากรท่านที่ 2 คือ คุณเจริญ ตันมหาพราน เชื้อสายจีนแต้จิ๋ว พูดในหัวข้อ “แต้จิ๋ว เที่ยวสำเพ็ง เปิดตำนานเยาวราช” วิทยากรท่านที่ 3 คือ รศ.แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย เชื้อสายจีน ไหหนำ พูดในหัวข้อเรื่อง “ไหหนำ โบบั๊ด โบยงก่ง” และท่านสุดท้ายในช่วงเช้าคือ คุณพิมพ์ประไพ พิศาลบุตร เชื้อสายจีนฮกเกี้ยน พูดในหัวข้อเรื่อง “ฮกเกี้ยน กระเบื้องกะลาลอย สะท้อนรอยจีนฮกเกี้ยน” โดยมีผู้ดำเนินรายการคือ คุณชูศักดิ์ สุวิมลเสถียร เป็นเชื้อสายจีนไหหนำเช่นกัน ส่วนในช่วงบ่าย เริ่มต้นจากคุณสมชัย กวางทองพานิชย์ พูดในหัวข้อเรื่อง “ความสำคัญของศาลเจ้า และเทศกาลในรอบปีของจีน” และวิทยากรอีกท่านหนึ่งคือ อาจารย์พรรณี บัวเล็ก พูดในเรื่อง “ระบบกงสีกับกำเนิดชนชั้นแรงงานรับจ้าง” นอกจากนี้ยังได้วิทยากรรับเชิญพิเศษ คือ อาจารย์ถาวร สิกขโกศล ซึ่งมีความรู้ในเรื่องจีนถิ่นหลายถิ่นมาช่วยเติมเต็มในเรื่องของจีนถิ่นต่างๆ อีกด้วย โดยมีผู้ดำเนินรายการคนเดิมคือ คุณชูศักดิ์ สุวิมลเสถียร หลังจากนั้นมีเวลาให้ผู้เข้าฟังเสวนาได้พูดคุยแลกเปลี่ยน ตอบคำถามเป็นเวลาประมาณ 1 ชั่วโมง

ในการเสวนาครั้งนี้ได้รับความสนใจจากผู้คนทั่วไปเป็นจำนวนมาก รวมทั้งนักศึกษา นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาอีกหลายแห่ง นอกจากนี้ยังมีพระสงฆ์ และตัวแทนจากสมาคมไหหนำ สื่อมวลชนต่างๆ เช่น กองบรรณาธิการศิลปวัฒนธรรม ประธานวิทยุชุมชนจังหวัดนครปฐม คนที่มาส่วนใหญ่เป็นคนไทยเชื้อสายจีนแต้จิ๋วจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือเชื้อสายจีนฮากกา เชื้อสายไหหนำและฮกเกี้ยนเป็นส่วนน้อย คนที่ไม่มีเชื้อสายจีนถิ่นใดๆ เลยก็มีจำนวนไม่น้อยเช่นกัน จะเห็นได้ว่าคนที่ไม่ได้มีเชื้อสายจีนเลย ก็มีความสนใจ อาจจะเป็นในด้านความสนใจส่วนตัว หรือความสนใจเพื่อการศึกษาหรืออื่นๆ ก็ตาม นับว่าเป็นมิติใหม่ที่กำลังจะเกิดขึ้น ในด้านกระแสนิยมเรื่องการค้นหาความเป็นตัวตนของตนเอง หรือการพยายามหาคำตอบให้ตัวเอง เพื่อถ่ายทอดให้คนอื่นๆ ได้รับรู้ แต่คนส่วนใหญ่ยังเป็นผู้สูงวัยมากกว่าเยาวชน ซึ่งถือว่ายังไม่บรรลุจุดประสงค์ในเรื่องกลุ่มเป้าหมาย ตามที่คาดหวังไว้เท่าที่ควร การเสวนาในครั้งนี้มีเวลาน้อยเกินไป เพราะมีวิทยากรหลายท่าน ซึ่งแต่ละท่านก็มีความรู้แน่นมาก มีการเตรียมเนื้อหามาอย่างดี สามารถนำเสนอได้อย่างน่าสนใจ อย่างไรก็ตามจากการสังเกตพบว่าช่วงพักรับประทานอาหารกลางวัน หรือช่วงพักรับประทานอาหารว่างก็ตาม จะมีการจับกลุ่มคุยกับคนที่พูดภาษาเดียวกัน และจะยังสนใจติดตามในครั้งต่อๆ ไป เป็นการขยายกลุ่มให้กว้างขึ้นทำให้รู้จักคุ้นเคยกันมากขึ้น จนมีผู้สนใจต้องการให้มีการจัดเสวนาเช่นนี้ในท้องถิ่นของเขาบ้าง เช่น วิทยุชุมชนจังหวัดนครปฐม นอกจากนี้ยังมีผู้สนใจต้องการขอเทปเสียงและวิดีโอจากการเสวนานี้ไปเผยแพร่อีกด้วย สุดท้ายยังได้ข้อเสนอแนะจากวิทยากรว่าควรทำการศึกษาภาษาจีนถิ่นอย่างจริงจังต่อไป ไม่ควรย่ำอยู่กับที่ ต้องก้าวไปข้างหน้า การจัดเสวนาในครั้งนี้ ได้รับการเอื้อเฟื้อถ่ายทอดสดทางอินเตอร์เน็ต (IP-TV) ของมหาวิทยาลัยมหิดล ด้วย โดยมีจำนวนผู้เข้าฟังเสวนาครั้งนี้ทั้งสิ้น 131 คน สำหรับเนื้อหาในการเสวนาทั้งหมดจะมีการถอดเนื้อความเพื่อรวบรวมเป็นเล่มสำหรับการเผยแพร่ต่อไป

---

* อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล

กลุ่มวิจัยพิพิธภัณฑ์

*อภิญญา บัวสรวง**

กลุ่มวิจัยพิพิธภัณฑ์เป็นกลุ่มงานใหม่ที่งอกเงยมาจากงานการเรียนการสอนและบริการวิชาการด้านพิพิธภัณฑ์ของหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวัฒนธรรมและการพัฒนา (วิชาเอกพิพิธภัณฑ์ศึกษา) กลุ่มวิจัยพิพิธภัณฑ์มีอุดมการณ์มุ่งมั่นที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนากิจการพิพิธภัณฑ์ในสังคมไทย สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้กำหนดบทบาทในการสร้างสรรค์งานหลากมิติ ทั้งด้านการวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการสร้างเครือข่ายการทำงานกับองค์กรต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยมหิดล เน้นการทำงานแบบเรียบง่าย คล่องตัว เพื่อพัฒนางานพิพิธภัณฑ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สังคมไทยต่อไป

ภาระงานของกลุ่มวิจัยพิพิธภัณฑ์ มีดังนี้ คือ

งานวิจัย

ในปี พ.ศ.2552 กลุ่มวิจัยพิพิธภัณฑ์ ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ให้ดำเนินงานโครงการยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นภาคกลาง มีระยะเวลาดำเนินงานรวม 15 เดือน นับตั้งแต่เดือนธันวาคม 2551- มีนาคม 2553 โครงการนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างและพัฒนาศักยภาพนักวิจัยระดับมัธยมศึกษา ด้วยการสนับสนุนทุนวิจัยหนุนเสริมทักษะความรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัยให้แก่นักเรียนมัธยมในจังหวัดต่างๆ ในภาคกลางจังหวัดละ 20 ทุน รวม 7 จังหวัด คือ จ.นครปฐม จ.สมุทรสาคร จ.สมุทรสงคราม จ.ราชบุรี จ.เพชรบุรี จ.กาญจนบุรี และ จ.สุพรรณบุรี

ในโครงการเด็กๆ จะได้ใช้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นเครื่องมือในการวิจัยเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ สร้างภูมิคุ้มกันให้เด็กรุ่นใหม่ การที่เด็กๆ จะมีโอกาสทำงานเป็นทีม ทำงานกับครู และชุมชน และในช่วงท้ายโครงการเด็กๆ ยังจะมีโอกาสร่วมผลิตสื่อนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่ต่อสาธารณะในหลายลักษณะ เช่น สื่อสารคดีโทรทัศน์ สื่อนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์หรือเว็บไซต์อีกด้วย กลุ่มวิจัยฯ คาดหวังว่าด้วยกระบวนการสร้างความรู้ในลักษณะนี้ นอกจากทักษะการวิจัยและความสามารถเชิงวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่จะเกิดขึ้นกับตัวเด็กแล้ว น่าจะนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ของครู และที่สำคัญโครงการน่าจะมีส่วนช่วยนำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในสังคม เด็กจะตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น ภูมิใจในวีรกรรมต่างๆ ของบรรพบุรุษที่ต่อสู้มาเพื่อท้องถิ่น เด็กจะรักท้องถิ่นมากขึ้น และอยากกลับมาพัฒนาท้องถิ่นในอนาคตอีกด้วย

เนื่องจากเป็นโครงการค่อนข้างใหญ่ จึงได้ระดมสรรพกำลังของทีมวิจัยกลุ่มต่างๆ ทั้งกลุ่มวิจัยพิพิธภัณฑ์ กลุ่มวิจัยสังคมและวัฒนธรรม และกลุ่มวิจัยสื่อสารเพื่อการพัฒนา รวมทั้งทีมอาสาพัฒนาจากนักศึกษามาร่วมสร้างสรรค์งานให้สำเร็จตามความคาดหวังของโครงการต่อไป

งานวิจัยเรื่อง “คนกรุงเทพฯ กับมุมมองต่องานพิพิธภัณฑ์” เป็นงานวิจัยขนาดเล็ก ที่จะศึกษาว่าในช่วงที่มีความเคลื่อนไหวในวงการพิพิธภัณฑ์เช่นปัจจุบันนี้ จะมีผลทางความคิดของคนกรุงเทพฯ ต่องานพิพิธภัณฑ์บ้างหรือไม่ (อย่างไร) ความหมายเชิงลบของคำว่า “พิพิธภัณฑ์” ยังคงมีอยู่หรือเปลี่ยนแปลงไปเช่นไร และสื่อต่างๆ มีผลอย่างไรต่อความคิดของคนกรุงเทพฯ ต่องานพิพิธภัณฑ์

งานผลิตเอกสารวิชาการ

กลุ่มวิจัยฯ มีโครงการผลิตตำราทางวิชาการพิพิธภัณฑ์ 2 เล่ม คือ

1. พิพิธภัณฑ์จากทฤษฎีสู่บทปฏิบัติการ: คู่มือการจัดการพิพิธภัณฑ์
2. การสื่อความหมาย: ความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาและรูปแบบการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์

งานบริการวิชาการ

กลุ่มวิจัยฯ มีโครงการ “พิพิธภัณฑ์สัญจร” จัดทัศนศึกษาเพื่อเสริมสร้างความรู้และพลังในการทำงานสำหรับคณาจารย์นักวิชาการพิพิธภัณฑ์ นักศึกษา และบุคคลทั่วไป โครงการนี้ดำเนินการโดยกลุ่มเครือข่ายนักศึกษาเป็นหลัก เมื่อเดือนตุลาคมที่ผ่านมากลุ่มวิจัยฯ ได้เดินทางไปศึกษาพิพิธภัณฑ์ที่ฮ่องเก๊า (ฮ่องกง+มาเก๊า) เป็นเวลา 10 วัน ผู้ร่วมโครงการได้เปิดหูเปิดตาได้โลกทัศน์ใหม่ๆ ในการทำงาน นอกจากได้ชมพิพิธภัณฑ์/หอศิลป์/ศูนย์วัฒนธรรมจนทะลุปรุโปร่งแล้ว ยังได้ไปศึกษาการฟื้นฟูหมู่บ้านวัฒนธรรมเกาะไทเป “กินอร่อย เที่ยวสนุก นั่งลุกสบาย” เป็นที่ชื่นชอบของผู้ร่วมโครงการ จนมีเสียงเรียกร้องให้จัดต่อเนื่องไป หากสนใจโปรดติดตามต่อไปในปีหน้าฟ้าใหม่ 2009 นี้

---

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล

เที่ยวไปได้ความรู้มา

*นิภาวรรณ เจริญลักษณ์**

เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม – 1 พฤศจิกายน 2551 คณะอนุกรรมการสวัสดิการสถาบันฯ ได้จัดกิจกรรม “ทัศนศึกษา” ณ จังหวัดปราจีนบุรี โดยมีบุคลากรสถาบันฯ ร่วมกิจกรรมประมาณ 30 คน เดินทางโดยรถโดยสารปรับอากาศ 2 ชั้น จุดหมายแรก คือ **วัดโสธรวรารามวรวิหาร (วัดหลวงพ่อโสธร)** ซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลเมือง ริมแม่น้ำบางปะกง ชาวสถาบันฯ ได้นมัสการ “หลวงพ่อโสธร” พระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดฉะเชิงเทราเพื่อความเป็นสิริมงคล “หลวงพ่อวัดโสธร” เป็นพระพุทธรูปปูนปั้น ปางสมาธิ หน้าตักกว้าง 1.65 เมตร สูง 1.48 เมตร ฝีมือช่างล้านช้าง ตามประวัติ เล่าว่า ได้เกิดปาฏิหาริย์ลอยน้ำมา และมีผู้อัญเชิญขึ้นมาประดิษฐานที่วัดแห่งนี้ แต่เดิมเป็นพระพุทธรูปหล่อทองสำริดปางสมาธิ หน้าตักกว้าง ศอกเศษ รูปทรงสวยงามมาก แต่พระสงฆ์ในวัดเกรงว่าจะมีผู้มาลักขโมยไป จึงได้เอาปูนพอกเสริมหุ้มองค์เดิมไว้จนมีลักษณะดังที่เห็นในปัจจุบัน ผู้ศรัทธามักเดินทางมานมัสการปิดทองหลวงพ่อโสธรกันเป็นจำนวนมาก

จุดหมายต่อไปคือ **วิลเลจฟาร์มแอนด์ไวน์เนอร์รี่** ซึ่งเป็นไร่องุ่นที่ปลูกบนเนินเขา บรรยากาศภายในไร่สวยงาม และมีอากาศบริสุทธิ์ มีจุดชมวิวที่มองไปเห็นภูเขาล้อมรอบสวยงามมาก ที่สำคัญคือ วิลเลจฟาร์มฯ มีผลิตภัณฑ์ที่ทำจากองุ่นจำหน่ายด้วย ชาวสถาบันฯ จำนวนไม่น้อย พากันชิมน้ำองุ่นรสชาติอร่อยที่จัดไว้ให้แก่ผู้มาเยี่ยมชม ทำให้ต้องซื้อเป็นของฝากติดมือกลับไปสถาบันฯ กันหลายคน

ออกจากไร่องุ่นแล้ว คณะของเราก็ได้เดินทางต่อไปยัง**สวนสวยคุณต่อ** ณ ที่แห่งนี้ได้ให้บริการตรวจสุขภาพด้วยแพทย์ทางเลือก และเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมด้วย การมาเยือนสวนสวยคุณต่อนั้น นอกจากจะได้ไหว้พระและชมธรรมชาติแล้ว เรายังได้รับความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพ โดยเฉพาะการเลือกรับประทานอาหารตามเดือนเกิดและตามหมู่เลือดจากคุณต่อ เจ้าของสวนที่มีประสบการณ์ในการทำวิจัยด้วยตนเอง ผู้เขียนจึงขอสรุปสาระสำคัญมาฝากทุกท่าน ดังนี้

ผู้ที่เกิดเดือนมกราคม-มีนาคม (ธาตุไฟ) เป็นคนใจร้อน เคี้ยวอาหารเร็ว ผิวแห้ง มีน้ำตาน้อย ผมไม่สวย กระบวนการย่อยอาหารไม่สมบูรณ์ ท้องอืด ปวดท้อง ท้องผูก มักเป็นโรคลำไส้อักเสบ ริดสีดวง และโรคทางผิวหนัง ควรรับประทานอาหารที่มีรสขม เช่น มะระ ขี้เหล็ก ใบยอ สะเดา ดอกแค

ผู้ที่เกิดเดือนเมษายน-มิถุนายน (ธาตุลม) เป็นคนขยัน ไม่อยู่เฉย มีแก๊สในช่องท้องมาก ผายลมง่าย เรอบ่อย มักเป็นโรคกระเพาะอาหาร ลำไส้ หากรับประทานอาหารไม่ตรงเวลาจะมีอาการแสบท้องง่าย ควรรับประทานจำพวกเครื่องต้มยำ เช่น ข่า ตะไคร้ ใบมะกรูด ขิง ขมิ้น กระชาย ใบกระเพา โหระพา สะระแหน่

ผู้ที่เกิดเดือนกรกฎาคม-เดือนกันยายน (ธาตุน้ำ) มีระบบกักตุนน้ำที่ดี ผิวพรรณเปล่งปลั่ง มีน้ำมีนวล ผมสวย มีน้ำตาเยอะ ระบบหายใจมักมีปัญหา เป็นโรคทางเดินหายใจ ไอ จาม โรคภูมิแพ้ ระบบการย่อยอาหารไม่ดี ท้องอืดง่าย ควรรับประทานอาหารที่มีวิตามินซี เช่น ผลไม้รสเปรี้ยว มะขามป้อม ผักใบเขียว อาหารที่มีรสขม (ตับจะสร้างน้ำดีช่วยย่อยอาหาร)

ผู้ที่เกิดเดือนตุลาคม-เดือนธันวาคม (ธาตุดิน) เป็นคนมีความจำดี เก็บทุกเรื่องเอาไปคิด เครียดง่าย มักเป็นโรคหัวใจ ความดันโลหิตสูง ชอบเดินมากจึงทำให้ปวดข้อเข่า ผักและผลไม้ที่ควรรับประทาน คือ ฟักทอง ฟักแฟง แตงกวา แตงโม แตงไทย เผือก มัน หัวไชเท้า แครอท ถั่วลิสง มันแกว แห้ว

อาหารที่ควรรับประทานตามหมู่เลือด

ผู้ที่มีเลือดหมู่เอ เป็นผู้ฉลาดที่สุด มีความจำดีเยี่ยม ผู้ที่มีเลือดหมู่เอมักเป็นโรคเกี่ยวกับหัวใจ อาหารที่ไม่ควรรับประทาน คือ เนื้อวัว นมวัว เนย ขนมปัง ขนมเค้ก ส้มเขียวหวาน กะหล่ำปลี มะละกอสุก ถั่วแดง

ผู้ที่มีเลือดหมู่บี มีไหวพริบ ปฏิภาณดี แต่ไม่เสมอต้นเสมอปลาย อ่อนไหว โกรธง่าย หายเร็ว ขี้สงสาร ชอบงานอาสาสมัคร ทำงานส่วนรวมดี ค้าขายไม่สำเร็จ ผู้ที่มีเลือดหมู่บีมักเป็นโรคข้อต่อ เกาต์ ยูริกสูง อาหารที่ไม่ควรรับประทาน คือ ผักคะน้า แตงกวา หน่อไม้ กระถิน ชะอม สะเดา สัตว์ปีก เครื่องในสัตว์ ผักทอดยอด ผักโขม

ผู้ที่มีเลือดหมู่โอ มีพรสวรรค์ มีความสามารถพิเศษเฉพาะตัว มีความอดทนสูง ไม่ชอบประชุม ผู้ที่มีเลือดหมู่โอมักเป็นโรคระบบ

---

* นักเอกสารสนเทศประจำสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล

ไขมัน หลอดเลือด ไขมันในเลือดสูง ระบบหลอดเลือดพิการ ผนังหลอดเลือดบาง ผิวแพ้ง่าย มีผื่นขึ้นตามร่างกาย โรคเส้นเลือดอุดตันในสมอง อาหารที่ไม่ควรรับประทาน คือ หอยนางรม ปลาหมึก เครื่องในสัตว์

การสนทนาเรื่องสุขภาพเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวทุกคน จึงทำให้คณะของเราที่ได้รับฟังข้อมูลจากคุณต่อในครั้งนี้ต่างสนใจฟัง และซักถามอย่างเต็มที่ อย่างไรก็ดี ข้อมูลข้างต้นนั้นเป็นเพียงการแบ่งปันประสบการณ์จากสิ่งที่ชาวสถาบันฯ ได้รับฟังมา ข้อมูลจะมีความถูกต้องแม่นยำเพียงไร โปรดใช้วิจารณญาณของแต่ละบุคคล

ในที่สุด เราก็เดินทางถึงจุดหมายปลายทาง คือ **บ้านทะเลหมอก** ซึ่งโอบล้อมด้วยหุบเขาและสายหมอก อากาศที่นี่บริสุทธิ์สดชื่นมาก สมกับเป็นแหล่งโอโซนอีกแห่งหนึ่งของประเทศไทย การมาทัศนศึกษาในครั้งนี้ เปิดโอกาสให้บุคลากรได้พักผ่อนตามอัธยาศัย ได้ผ่อนคลายจากการทำงาน แต่ละคนจึงมีกิจกรรมที่หลากหลาย ตามแต่จะสนใจ ทั้งการสนทนา อ่านหนังสือ ชมภาพยนตร์ เดินเล่นชมวิว ถ่ายรูป แต่กิจกรรมสำคัญที่ดูเหมือนจะขาดเสียไม่ได้คือ การขยายเส้นเสียงด้วยการร้องเพลงคาราโอเกะ

เวลาสามวันที่ชาวสถาบันฯ ได้ใช้ร่วมกัน เป็นเวลาที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง นอกจากจะได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้พักผ่อนอย่างเต็มที่ เติมพลังเพื่อความพร้อมในการทำงานต่อไป และเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในสถาบันฯ แล้ว เรายังได้รับความรู้ด้านสุขภาพสำหรับนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอีกด้วย

แนะนำผลงานวิชาการ

วารสาร "ภาษาและวัฒนธรรม"

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล

วารสาร "ภาษาและวัฒนธรรม" ปีที่ 26 ฉบับที่ 1-2 (มกราคม-ธันวาคม 2550) เป็นการรวมฉบับที่ 1 และ 2 ของปีที่ 26 ไว้ด้วยกัน จึงนับเป็นฉบับพิเศษที่ยังคงครบครันด้วยสาระจากบทความวิชาการ บทความพิเศษ และคอลัมน์ประจำอันหลากหลาย ที่ครอบคลุมทั้งด้านภาษาศาสตร์ ชาติพันธุ์ วัฒนธรรมองค์กร การพัฒนาชุมชน บทบาทผู้สูงอายุ การจัดการความรู้ การเรียนรู้ การสื่อสาร วรรณกรรมกับสังคม การแปล ดนตรี ฯลฯ สำหรับคอลัมน์ตกผลึกความคิดได้รับความกรุณาจากศาสตราจารย์ระพี สาคริก นำเสนอบทความเรื่อง "การพึ่งตนเอง พื้นฐานการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล" นอกจากนี้วารสารฯ ยังได้รับเกียรติจากคุณขจัดภัย บุรุษพัฒน์ ที่กรุณามอบบทความเรื่อง "มุมมองใหม่ในปัญหาสถานะบุคคลของชนกลุ่มน้อย" ให้เผยแพร่เป็นกรณีพิเศษ

สนใจสั่งซื้อได้ที่ นางสาวอำไพ หนูเล็ก งานผลิต เผยแพร่ฯ โทรศัพท์ 0-2800-2304 หรือ lcunl@mahidol.acth

แนะนำบุคลากรใหม่

นางเบญจวรรณ เตชะเสน

ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
คุณวุฒิ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
(การจัดการทรัพยากร)
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นางสาวศิริจิต สุนันต๊ะ

ตำแหน่งอาจารย์
คุณวุฒิ M.A.
(in Women's Studies and Gender Relations)
The University of British Columbia, Canada

นางสาวคีติกา จันทร์โชติพัฒนะ

ตำแหน่ง นักประชาสัมพันธ์
คุณวุฒิ ศิลปศาสตรบัณฑิต
(ภาษาอังกฤษ)
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เปิดช่องท้ายทาย

พบกันอีกครั้งในจดหมายข่าวฉบับที่ 4 ประจำปี 2551 ฉบับส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ ขออวยชัยให้ทุกท่านมีความสุขสมหวัง มีพลังในการทำงานตลอดปี และตลอดไปค่ะ

สำหรับจดหมายข่าวฉบับนี้ ขอนำเสนอเนื้อหาหลากหลายสาระ เริ่มจากอาจารย์กฤตยา อกนิษฐ์ ได้มาบอกเล่าประสบการณ์ในการไปนำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการด้านการแปล ณ ประเทศสหราชอาณาจักร พบกับข่าวสารกิจกรรมของสถาบันฯ อีกเช่นเคยที่คอลัมน์ "ภาพเป็นข่าว" ดร.มยุรี ถาวรพัฒน์ ได้สรุปประเด็นจากการประชุมวิชาการโดยชุมชนมีส่วนร่วม เรื่อง "มหกรรมฟื้นฟูภาษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น" นอกจากนี้อาจารย์ศิริเพ็ญ อึ้งสิทธิพูนพร ยังได้สรุปประเด็นที่น่าสนใจจากการเสวนาวิชาการพิเศษ เรื่อง "แต้จิ๋ว ฮากกา ไหหนำ ฮกเกี้ยน: ศึกษาคนผ่านจีนถิ่นในสยาม" และผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิญญา บัวสรวงได้มาบอกเล่าการดำเนินงานของกลุ่มวิจัยพิพิธภัณฑ์ให้ทราบอีกด้วย และสุดท้ายบรรณาธิการได้มีโอกาสไปทัศนศึกษา ณ จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งจัดโดยคณะอนุกรรมการสวัสดิการสถาบันฯ จึงขอมาบอกเล่าเรื่องราวเกร็ดความรู้เล็กๆ น้อยๆ ที่ได้จากการไปทัศนศึกษาครั้งนี้

ขอบคุณทุกท่านที่ติดตามอ่านค่ะ และโปรดติดตามจดหมายข่าวในฉบับต่อไปค่ะ

รรณาธิการ

เจ้าของ

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท
มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา
จังหวัดนครปฐม 73170
โทรศัพท์ 0-2800-2308-14
โทรสาร 0-2800-2332
E-mail: tencl@mahidol.ac.th
Web page: http://www.lc.mahidol.ac.th

ที่ปรึกษา
ผู้อำนวยการสถาบันฯ
รองผู้อำนวยการสถาบันฯ
ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ วิจัย และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริการวิชาการและกิจการพิเศษ

บรรณาธิการ
นางสาวนิภาวรรณ เจริญลักษณ์

กองบรรณาธิการ
งานผลิต เผยแพร่ผลงานวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ประสานงาน
นางสาวอำไพ หนูเล็ก

ศิลปกรรม
นางสาวกานดา ยากี

ภาพ
งานเทคโนโลยีการศึกษาและงานประชาสัมพันธ์

พิมพ์ที่
ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา
9/1205 หมู่ 1 ถนนสะแกงาม แขวงแสมดำ
เขตบางขุนเทียน กทม. 10150
โทรศัพท์ 0-2462-0303

ไม่ถึงผู้รับโปรดส่งคืน

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล
ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล นครปฐม 73170

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาต 11/2543
ปทจ.ศาลายา

***ผู้สนใจ**ต้องการทราบข้อมูลข่าวสารของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท จาก "จดหมายข่าว"*
ติดต่อ คุณอำไพ หนูเล็ก ฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์